

DOOR! Masterplan Muziek op School

In Limburg werken verschillende partners in het culturele – en onderwijsveld samen in het project DOOR! een ‘Masterplan Muziek op School’ waarin de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn muziek van primair naar voortgezet onderwijs centraal staat.

Deze leerlijn is onderdeel van de provinciale keten van talentontwikkeling. DOOR! begint niet opnieuw maar legt slimme verbindingen en maakt gebruik van wat de rijke culturele omgeving lokaal, regionaal en provinciaal te bieden heeft ...

Medio juli 2015 zijn alle voorbereidingen afgerond zodat het project kan starten in september 2015.

Uniek!

Iedereen doet mee. Dat wil zeggen; alle partners in primair en voortgezet onderwijs (inclusief de docenten en leerlingen) én de lokale en provinciale culturele omgeving. In deze aanpak wordt dankbaar gebruik gemaakt van het bestaande aanbod op het gebied van muziekeducatie.

In het kort

Docenten (zowel vak – als klassendocenten) ontwikkelingen samen met het **Conservatorium** en de **Pabo** een *nieuwe lesmethodiek* muziek. Deze lesmethodiek (verder op vakdidactiek muziek genoemd) krijgen alle aanstormende klassendocenten aangereikt op de Pabo. In de fase van start – naar vakbekwaam krijgen jonge klassendocenten jaarlijks een *opfriscursus*;

Voor het **primair onderwijs** wordt een *leerlijn* ontwikkeld van groep 1 t/m groep 8. De muziekles wordt gegeven door de klassendocent die daartoe vanuit de Pabo al de nodige bagage heeft meegekegen en wordt ondersteund door vakleerkrachten (op ZZP-basis) evenals de muzikale omgeving van de school (lokale muziekverenigingen, muziekscholen etc.). Het muziekonderwijs in het primair onderwijs wordt naar behoefte verrijkt met extern educatief aanbod. (NB! Deze aanpak kan, afhankelijk van het schoolbeleid, in de uitvoering van school tot school verschillen)

De leerlijn zoals die voor muziek in het primair onderwijs is ontwikkeld verbinden we met muziekonderwijs op het **voortgezet onderwijs**. Zo ontstaat een *doorlopende leerlijn*. Een *talentmanager* legt verbindingen van het binnen – met het buitenschoolse en helpt om bijzonder muzikaal talent op *het goede spoor* te zetten.

Verscheidene *talentontwikkelingsprogramma’s* worden in stelling gebracht en voor de school beschikbaar gemaakt. Bijzonder talent wordt doorgeleid naar diverse *vakopleidingen*.

Huidige situatie

Muziek zit in het Limburgse DNA, hoort bij de Limburgse identiteit. Cultuur is, in al zijn facetten, het fundament van de Limburgse samenleving. De ongekende kracht van het bestaande netwerk van harmonieën, fanfares, tamboerkorpsen en koren, de vele verenigingen voor amateurkunst en de aanwezige infrastructuur voor cultureel toptalent geven Limburg een landelijke culturele uitstraling van hoog niveau. Dat willen wij zo houden! Echter staat de basis van talentontwikkeling zwaar onder druk, vooral op het gebied van muziekonderwijs is er een

grote noodzaak om snel tot actie te komen in het belang van onze kinderen en de muziekontwikkeling in onze provincie. Muziek vormt immers, zeker in Limburg, zoveel meer dan alleen een hobby. Het is een sociale verbinder, een gegeven dat van generatie op generatie gaat. Muziekonderwijs (& educatie) in het primair onderwijs evenals het vervoltraject op de middelbare scholen is onvoldoende ontwikkeld om de kracht van cultuur in Limburg en de waarde ervan voor de (jongste) inwoners van Limburg te garanderen voor de toekomst.

Het belang van muziek

Muziek is een manier waarop mensen zich uitdrukken. Het is een universele taal. Muziek heeft een invloed op zijn luisteraars, invloed op de samenleving en invloed op de emoties die we voelen. Muziek verbindt! Muziek is een kunstuiting en laat grenzen vervagen. Muziek wordt gemaakt door culturen en muziek creëert culturen. Een leven zonder muziek is nauwelijks voor te stellen. Geen slaapliedjes, muziek op feestjes, muziek in films, geen gezang in het voetbalstadion, geen muziek om op te dansen, geen muziek in de stad in winkels of op straat. Muziek, kortom, maakt onderdeel uit van ons leven. Muziek op school is geen luxe maar een basiswaarde.

Desondanks wordt het vak muziek nauwelijks aangeboden in het primair onderwijs. De aanwezigheid van vakdocenten

muziek is schaars en de klassendocent heeft vaak grote moeite met de invulling van muziekles in de klas. Ook binnen het lesprogramma op de PABO is er nog maar geringe aandacht voor muziekonderwijs. En dat terwyl onderzoek (‘Een wetenschappelijk overzicht: positieve effecten van muziekonderwijs op de maatschappij en bedrijven’, Van Tetering & Wassink, 2014) aantoont dat muziek belangrijk is voor de ontwikkeling van het kind. Het geheugen verbetert, het IQ verhoogt, de taalontwikkeling, uitdrukkingsvaardigheden en spraakontwikkeling worden bevordert en het ruimtelijk inzicht en de sociale vaardigheden verbeteren. Bovendien is kunst & cultuur in het algemeen en muziek in het bijzonder zeer geschikt voor het aanleren en ontwikkelen van basisvaardigheden die kinderen nodig hebben in de 21ste eeuw.

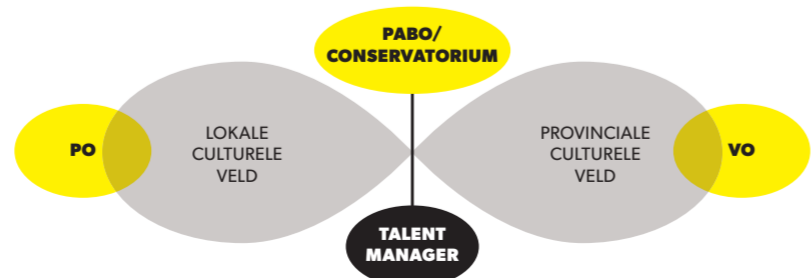
DOOR! ambitie

Een keten voor talentontwikkeling, specifiek voor het vak muziek van primair - naar voortgezet onderwijs met aandacht voor de prille tot excellente talent ontwikkeling in volle samenwerking met het (vak)onderwijs (Pabo/Conservatorium) en de lokale culturele omgeving.

DOOR! resultaat

In de provincie Limburg maakt muziekonderwijs volwaardig onderdeel uit van het lesprogramma in het primair onderwijs en loopt door naar het voortgezet onderwijs, van Noord- tot Zuid-Limburg en in volle samenwerking het onderwijs, met alle muziekverenigingen en cultuurinstellingen.

- Een doorlopende leerlijn muziek van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs
- Een breed cultureel netwerk onderhouden en versterken in de lokale omgeving, d.w.z. muziekschool / muziekvereniging / podia
- Verbindingen leggen voor talentontwikkeling naar vakopleidingen muziek zoals Conservatorium / Rock Academie e.a.
- Zichtbaarheid Masterplan Muziek regionaal en landelijk, kennis delen met andere regio’s.

DOOR! in 4 stappen

1. Een nieuwe vakdidactiek muziek

Het begint op de Pabo! De aanstaande klassendocenten worden intensief betrokken bij de ontwikkeling van DOOR! In samenwerking met de nieuwste Pabo Sittard en Fontys Pabo Venlo worden lesmethodes ontwikkeld en werken we aan gerichte competentieontwikkeling binnen het vak muziek. Eenmaal aan het werk komen de jonge klassendocenten jaarlijks terug voor een cursus. In deze cursus worden vaardigheden in het geven van muziekles verbeterd en wordt ervaring uit de praktijk besproken. Deze cursus wordt ontwikkeld in samenwerking met het Conservatorium Maastricht dat ook verantwoordelijk is voor het aanbod en de doorontwikkeling ervan.

Resultaat: een nieuwe vakdidactiek muziek

- Hernieuwde vakdidactiek muziek in curriculum Pabo
- Goed opgeleide leraren primair onderwijs die over de juiste competenties beschikken om muziekeducatie te geven binnenscholen

2. Primair onderwijs

Het primair onderwijs heeft de opdracht kinderen op te voeden en op te leiden tot zelfverantwoordelijke, zelfbewuste individuen in een veranderende maatschappij. Het doel van muziekonderwijs behelst het stimuleren van muzikaal gedrag en activiteiten. Muziek kan immers bijdragen aan het ontwikkelen van creativiteit, concentratievermogen, samenwerken, zelfstandig werken, probleemoplossend vermogen, kritisch denken. Kortom, de vaardigheden van de 21ste eeuw die kinderen nodig hebben om optimaal te kunnen leren en functioneren in onze huidige maatschappij. Ook een betrokken, ondernemende en nieuwsgierige houding komen van pas in de 21ste eeuw.

Uitgaande van de kenmerken van kinderen en behoeften van leeftijden komt er een doorgaande lijn muziek van groep 1 t/m 8. In deze doorlopende leerlijn muziekonderwijs staan de 5 domeinen centraal;

1. Zingen
2. Bewegen op muziek
3. Lezen en noteren
4. Luisteren / spreken over
5. Muziek maken

Met behulp van deze 5 domeinen is het ook eenvoudiger om aan te sluiten op de muzieklles in het voortgezet onderwijs.

Muziekonderwijs in het primair onderwijs heeft 2 doelen, nl

- muziekonderwijs als doel op zich;
- muziek als ondersteunende factor binnen de ontwikkeling van kinderen.

Resultaat: primair onderwijs

- Beter geschoolde klassendocenten
- Ontwikkeling leerlijn muziek van groep 1 tot en met groep 8 met een aansluiting op het vak muziek in het voortgezet onderwijs
- Een uitgebalanceerd aanbod van muziek(onderwijs) dat past binnen het curriculum van de scholen in het primair onderwijs waarbij we gebruik maken van extern educatief aanbod (van klassiek en pop – tot blaasmuziek) ter ondersteuning en/of verrijking van het muziekonderwijs zowel binnen als buiten school

3. Voortgezet onderwijs

Op het voortgezet onderwijs worden diverse muziekmethodes gebruikt. Begin 2015 publiceren wij een analyse van de gebruikte methodes in het voortgezet onderwijs. Vanuit deze analyse start het onderzoek naar een aansluiting van primair naar voortgezet onderwijs. Het Conservatorium Maastricht is het kenniscentrum op het gebied van muziekonderwijs in Limburg. In samenwerking met het Conservatorium zal de analyse en het onderzoek uitgevoerd worden.

Cultuurinstellingen en de Pabo's sluiten aan voor hun expertise over de bestaande situatie in het primair onderwijs. De uitkomsten van het onderzoek presenteren wij in juli 2015.

Resultaat: voortgezet onderwijs

- Verbinding muziekonderwijs primair onderwijs op lesmethodiek in het voortgezet onderwijs

4. Talentontwikkeling

Om ervoor te zorgen dat muziektalent de juiste weg doorloopt zijn er talentmanagers die een levende verbinding vormen tussen binnen en buitenschoolse muziekeducatie, tussen prille talentontwikkelingen en excellente talentontwikkeling. Deze talentmanagers leggen de verbinding tussen alle afzonderlijke muziekverenigingen, cultuurinstellingen, scholen, hogescholen en verschillende programma's voor talentontwikkeling en educatie.

De talentenmanagers werken nauw samen met:

- Lokale (pop)podia als schakel tussen onderwijs(vraag) en educatie(-aanbod);
- Het primair en voortgezet onderwijs en culturele instellingen voor het realiseren van (binnen – en buitenschoolse) verbinding met de (culturele) omgeving;
- Organisaties en evenementen die de Limburgse keten van talentontwikkeling vormen (waaronder PopSport, Kunstbende Limburg, Finale Jonge Solisten en overige provinciale solisten en ensembleconcerten).

Resultaat: talentontwikkeling

- Het creëren van een provinciaal super-netwerk waardoor lokaal talent een groter bereik heeft en meer/snelser rendement kan maken. De talenten worden door de talentmanager gekoppeld aan andere talenten uit andere regio's. Door buiten de eigen regio aan de slag te gaan en ervaring op te doen kunnen ontwikkelingen worden versneld
- Verbindingen tussen vakopleidingen (Conservatorium, Rock Academie, Pop-hogeschool etc.) met als doel doorstroming van voortgezet onderwijs naar hogescholen

DOOR! ontwikkeling

De projectpartners onderschrijven de ambitie te komen tot een Masterplan Muziek op School en werken samen in de ontwikkeling ervan. Dat wil zeggen; de nieuwe vakdidactiek muziek (Pabo), cursusmateriaal en de concrete vertaling naar het onderwijs, de inzet van ZZP'ers als vakdocent op het primair onderwijs (en de binnenschoolse kennisbevordering van de klassendocent), de ontwikkeling van de doorlopende leerlijn in het primair onderwijs, de verbinding met het voortgezet onderwijs, de inzet van de talentmanagers en de organisatie en evaluatie van het plan in de praktijk.

Naslag, notities, feiten & meer info

• Er zijn in Limburg 480.000 beoefenaars van amateurkunst waarvan er 97.500 in de muzieksector actief zijn. Daarvan zijn er meer dan 60.000 mensen zijn actief in harmonieën, fanfares en koren en 37.000 in de popmuziekbranche. Deze cijfers

zijn gepubliceerd door het Huis voor de Kunsten Limburg. Het betreft hier de bij de verschillende bonden aangesloten leden. In werkelijkheid zijn er veel meer actieve beoefenaars van muziek.

DOOR! is bedacht en geschreven door Joery Wilbers **co-auteurs:** Bas Thomissen (Huis voor de Kunsten Limburg), Hanneke Suijlen (Stichting Kerobe) & Nicolle van Lith (Provincie Limburg) **ontwerp:** Studio Denk **productie:** Huis voor de Kunsten Limburg, Provincie Limburg **copyright:** Provincie Limburg **meer info:** www.hklimburg.nl of e-mail joery@nieuwenor.nl

Partners

Het primair onderwijs, middelbaar onderwijs, specifiek te benoemen: Kindante Sittard-Geleen, INNOVO Heerlen, SVOPL Heerlen, Stichting Kerobei Venlo, Lyceum Schöndeln Roermond, Het Huis voor Kunsten Limburg, Stichting Popmuziek Limburg, Vereniging van Nederlandse Korenorganisaties afd. Limburg, Limburgse Bond voor Tamboerkorpsen, Limburgse Bond voor Muziekgezelschappen, Kunstbende Limburg, Conservatorium Maastricht, De Nieuwste Pabo, Zuyd Hogeschool, Fontys Hogeschool, Kunstencentra, poppodium Grenswerk, poppodium NIEUWE NOR en Provincie Limburg.

deze partners onderschrijven de DOOR! ambitie, te komen tot een Masterplan Muziek op School en werken samen in de ontwikkeling ervan.

provincie limburg

HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG

DOOR!

Masterplan Muziek op School

